

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Corpus Doctrinae Christianae

Melanchthon, Philipp

Lipsiae, 1572

VD16 M 2890

De Peccatis Actvalibvs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36094

D E P E C C A T I S
A C T V A L I B V S.

ORIGINALI malum est, ut dixi, caligo in mente, avertio voluntatis à Deo, contumacia cordis aduersus legem Dei. Harum non vocantur actiones, sed ex eis oriuntur actualia peccata interiora, & exteriora, in mente assidua dubitationes, blasphemæ, in voluntate securitas & neglectio Dei, diffidentia, admiratio sui, inferre nostram vitam & voluntates mandato Dei. Deinde ingenuus fusio, & moles vitiosorum affectuum. Nec imaginemur otiosam esse malum originale. Nam etsi pauci quidam homines honesta disciplina fruantur, tamen in animis esse magnas dubitationes & multos motus à Deo aberrantes, & varie ruentes contra legem Dei, manifestum est, sicut Ieremias inquit: Præuatum est cor hominis, & reuinosum, & intractabile. **I**TA QUÆ semper cum malo originali simul sunt actualia peccata, quæ in non renatis omnia sunt mortalia. Estque tota persona cum his fructibus damnata, sicut inquit Iohannes: Qui non credit in Filium, manet ira super eum. Etsi igitur sint magnæ virtutes, Aristidis, Fabij, Pomponij Attici, & similibus, tamen sciamus in eis & malum originale mansisse, & corda fuisse plena dubitationum, & multorum vitiosorum affectuum, & defuisse agnitionem Christi, & nullam fuisse veram inuocationem Dei. **D**E TERTIO & hoc consideremus, plurimos summos viros, in quibus fuit excellens virtus, tamen pollutos esse insignibus flagitijs, quæ ex re intelligi potest, fuisse eos in potestate Diaboli, ut quanta turpitudine fuit in moribus Herculis, Themistoclis, Pausaniæ, Alexandri, & multorum aliorum, cum initio fuissent modestissimi. Hæc exempla commouent nos, ne extenuemus Christi agnitionem, sicut multi faciunt, qui Ethnicos in cælum tollunt: Imo eo magis timeamus iram Dei, cum illos videmus reiectos esse, & varie ac horribiliter contrariatos, cum tamen in eis fuerint multæ excellentes virtutes. Nec contemnamus filium Dei, nec fingamus homines sine filio Dei saluos esse, nec conculemus sanguinem Filij Dei. Hæc de non renatis profati sumus, in quibus omnia actualia peccata sunt mortalia, sicut originale. **S**ED cum de reconciliatis dicitur, postea discernuntur venialia & mortalia, ac venialia peccata vocantur ipsum malum originale, & actualia multa interiora, pugnantia cum lege Dei, quibus tamen renati repugnant, & multa peccata ignorantia & omissione. Nec extenuemus hæc mala, ut Sententiarij sinxerunt veniale peccatum esse quiddam præter Legem Dei, non contra Legem Dei. Hæc error necessario taxandus est. Nam hæc quæ vocantur venialia, sunt

actio mala, pugnancia cum lege Dei, quæ essent sua natura mortales, propter quæ damnaretur homo æterna ira, nisi propter filii Dei reconciliatis condonata essent. Necesse est autem discernere actus, quæ in renatis in hac vita manent, ab illis peccatis propter quæ damnantur, gratia, Spiritus sanctus, & fides. Est igitur actuale peccatum, in labente post reconciliationem, actio interior vel exterior, pugnans cum lege Dei, facta contra conscientiam. Talis enim actio facit reum æternæ iræ. Quod enim aliqui imaginantur electos peccare contra conscientiam, non effundere Spiritum sanctum, manifestus est error, & necessario reprehendendus. Nec de peccato iudicantes, seruemur electionem, sed intueamur verbum Dei nobis traditum, ut voluntatem Dei monstret, & expauescamus, agnoscentes iudicium Dei propositum in verbo, & in exemplis, nec confirmemus in illius securitatem & cæcitatem.

A D A M & **E U A** erant electi, & tamen reuera amiserunt Spiritum sanctum in lapsu, auersi à Deo, & facti sunt rei æternæ iræ, Sicut Paulus inquit: Per vnus peccatum in omnes homines peruenit condemnatio. Et Deut. 9. Aduersus Aaron valde iratus est Dominus, ut deleteret eum, sed pro eo deprecatus est Moyses. Non eludamus tristissima verba Spiritus sancti, cum ait: Deum valde iratum fuisse, nec fingamus Deum saxeum & Stoicum. Est enim aliter irascitur Deus, aliter homo, tamen vere sentiamus fuisse iratum Aaroni, nec Aaronem fuisse tunc in gratia, sed reum æternarum poenarum. Horrendus lapsus erat Aaronis, qui meminerat furiosus, qui Aegyptium cultum instruebant. Hoc exemplum non confirmemus securitatem, sed agnoscamus electos & reos posse horribiliter labi, sed lapsos iram Dei debere agnoscere, & reos ad Deum conuerti, nec magnitudine lapsum deterreamur, qui minus redeamus ad Deum. Nam gratia exuberat supra peccatum, ut suo loco dicendum est. Et hæc Aaronis historia testatur, agentibus penitentiam magna & atrocitas peccata remitti. Sic de Dauidis, Salomonis & Manassis lapsibus sentiendum est. **E T** Iohannes dicitur: Nemo vos decipiat, qui facit iusticiam, iustus est, qui facit peccatum, ex Diabolo est. **E T** Ephes. 5. Propter hæc verba Dei super inobedientes.

M A N I F E S T V M est igitur actus & renatos posse amittere gratiam ac discernenda esse peccata, quæ manent in omnibus renatis in hac vita, nec excutiunt Spiritum sanctum, ab alijs lapsibus, propter quos amittitur gratia.

A C Paulus discrimen tradidit Roman. 8. Si secundum carnem vitare, moriemini: Si vero actiones carnis spiritu mortificabit, vitare. Facere esse in sanctis actiones carnis, id est, multas vitiosas actiones, dubitationes, securitatem, diffidentias, errantes conscientias, prauos affectus. Sed his ait repugnandum esse spiritui, id est,

b 5 Spirituali

spiritualibus motibus, inuocatione Dei, timore, fide, tolerantia spiritali inueniente Deum, castitate inueniente Deum. Et manent in gratia renati, etiam si sunt in eis illi vitiosi affectus, si tamen repugnant, et fide agnoscunt condonationem propter Christum. Sed si non repugnant, ait morituros esse.

Ut autem intelligi possit, quare non repugnant, gradum constituit, videlicet delinquentes contra conscientiam, hoc est, eos qui scientes & volentes indulgent, etiam obtemperant in externa actione vitiosis illis motibus humanis. Quare diligenter docendi sunt homines de hoc discrimine, ne caueant lapsus contra conscientiam, & ut lapsi rursus ad Deum revertantur. At Stoicæ illæ disputationes execranda sunt, quas serunt aliqui, disputantes omnia peccata paria esse, electos sibi retinere Spiritum sanctum, etiam cum lapsus atrox admittunt. Sed autem nolo rixas de vocabulis serere, tamen vile est admonere deos, quod vilitate nominant peccatum mortale, dici posse peccatum regnans, seu dominans. Cum enim Paulus inquit Rom. 6. Non regit peccatum in mortali corpore vestro, prorsus hoc ipsum discrimen peccatorum tradit, de quo hic dictum est. Fateatur in reatus esse peccatum, sed non regnans, non dominans, donec retinent fidem & bonam conscientiam, id est, donec non obtemperant peccato, sed repugnant. At si regnet, affert æternum exitium, & emphasis vocabuli ostendit atrocitatem & efficaciam peccati.

DOMINATVR peccatum cum reatus non remissus est, sed accendit iram Dei, & hominem a Deo auellit, & homo desertus à Deo impellitur sua infirmitate, à diabolo, ut ex alijs malis in alia ruat, & cumulet scelera & peccata, ut Saul cum fuisset donatus Spiritu sancto, & ornatus pulcherrima virtutibus, & insignibus victorijs, succubuit primis flammis amulacionis, quas initio reprimere facile erat, sicut Aaron represit amulacionem aduersus fratrem. Dominari igitur peccatum cepit, cum Saul indigeret, id est, reatus manet, & accenditur ira Dei, expellitur & conturbatur Spiritus sanctus, & mens deserta à Deo, fit imbecillior, & magis cedit affectui, & diabolus auget furem, sequuntur caedes, Sacerdotum, & clades publicæ multæ, donec tandem exercitu amisso, Spiritus interficitur, & ruit in æternas pœnas. Hæc imago tristissima iape tuenda est, ut cogitemus magnitudinem iræ Dei aduersus peccatum.

OMNES historiæ plenæ sunt tristissimorum exemplorum, quæ cum legimus vel audimus, veniat in mentem, his exemplis nos doceri, quid sit peccatum dominans.

REX Anabapeticus, cuius seditionem prætextu religionis, falso iactat diuinos affatus, in libidinibus, interficit coniuges, tandem captus laceratur caudæ ferro. Hæc sunt exempla dominantis peccati.

At cetera appellatio vetustior esse, Nam & Psalm. 118. dicitur: Gressus

ne dominetur in me omnis iniquitas, Quæ verba nobis in quocumque peccatione vsurpanda erant, & simul cogitandum, quam horribiles sit dominans peccatum. Gressus meos dirige, ne dominetur mihi peccatum, ne sim vas iræ, ne rejiciar vt Cain, Saul, Iudas, Iudas, Oedipus, Atreus, Thyestes, Nero, & aliæ pestes generis humani.

ARBITROR autem ex Moysæ suntam appellationem immutationis. Nam Genes. 4. dicitur: Si bonus fueris, eris acceptus, si autem malus, peccatum tuum quiescet, donec reuelabitur. Habere sit appetitus tuus, & tu dominaris ei. Hæc concio legis diligenter consideranda est. Continet enim doctrinam de tribus insignibus vitiis. Primum tradit discrimen iustitiæ interioris & sacrificiorum. Sacrificia ita placent, si es bonus, id est, sacrificia, si mens sit impia, non placent Deo. Secundo concionatur de venturo iudicio, & describit severitatem mundi, cum ait: Peccatū quiescet, id est, non agnosceretur, non incuteret terrores, donec mens opprimitur sensu iræ Dei, & penis. Sic securissime indulgent fororibus suis Nero, Caligula, & insana multitudo hominum, donec veniunt pœnæ: Est autem hæc coactio vniuersalis, quare docet restare vniuersale iudicium. Cum enim impiorum scelera in hac vita non puniantur, necesse est restare aliam iram, & aliud iudicium, in quo omnia punientur. Ira in hac prima concione doctrina de venturo iudicio tradita est: Tertio præcipitur de incoacta obedientia: Sub te sit appetitus tuus, & tu dominaris ei. CUM autem de iudicio Dei dixisset, quæri potest Quid iugiter faciam, cum intrus accensa sit praua cupiditas? Hic respondet, vniuersam legem proponit præcipit vt repugnemus vitiosis affectibus, sed non satis est legem nosse, scire etiam oportet, an diligentia illa iudicandi affectus Deo placeat, & quomodo in tanta imbecillitate resistere Diabolo, & vinci naturalis imbecillitas possit. Hæc discuntur ex clara promissione: Semen mulieris concubabit caput serpentis: Sicut non dubium est, patres contulisse promissionem, ad hanc executionem legis, & docuisse filios, vnde sit orta affectuum contumacia, & quod reconciliatio propter semen venturum promissa sit, & quod propter illud Deus imbecillitati nostræ opitulaturus sit, & resistens Diabolum.

SIC Vt Iohannes eruditissime interpretatur de promissione, inquiens: Filius Dei venit, vt destruat opera Diaboli, id est, vt liberet nos à peccato, & iuuet nos, vt Deo obedire possimus, ac defendat nos contra Diabolum. Imo tandem profus aborat peccatum & mortem, & restituat iusticiam & vitam æternam. Ita patres docebant non modo legem, vt coercerentur affectus, sed etiam proponebant doctrinam, quomodo in tanta imbecillitate præstari obedientia possit, quomodo placeat Deo, quæ omnia significantur verbo Domini. Non enim sine auxilio mediatoris dominari possumus,

mus, id est, liberari à reatu, & vincere Diabolum & imbecillitatem nostram. IDEO ad hanc doctrinam partem adiungenda sunt, quæ in Euangelio de remissione peccatorum, de fide, de auxilio Spiritus sancti dicuntur. Sicut alias doctrina de noua obedientia propius explicatur, unde cum summa rei ad hæc loca Genesis continetur, sunt & hæc breuia dicta illustriora. Hæc de vocabulo Domini peccati, monuisse satis est. Illud etiam alias copiose dicitur. Arbitramur ignorantiam, & affectatam omissionem, etiam esse peccata. Statim ab initio edita est promissio de venturo liberatore, cuius memoriam conseruare omnes gentes oportuit. Postquam propagata est inter gentes. Deinde Euangelium multis illustribus testimonijs sparsum est in toto orbe terrarum, & sonuit vox dei. Hunc audite. Nemo igitur excusatus est ignorantia Euangelij, in hoc peccatum præcipue arguit Spiritus sanctus, sicut inquit Christus Spiritus sanctus arguet mundum de peccato, quia non crediderunt in me.

DE LEGE DIVINA.

LEX Dei est doctrina à Deo tradita, præcipiens quales nos esse, & quæ facere, quæ omittere oporteat, & requirens perfectam obedientiam erga Deum, ac pronuntians irasci Deum, & puniri æternæ morte, non præstantes perfectam obedientiam. Hæc definitio ex ipsa lege Dei, & multis concionibus Christi sumta est. Continet enim lex præcepta & promissiones, quibus addita est conditio implere legis. Item comminationes: Præcepta concionantur de integra obedientia: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde, ex tota anima, ex omnibus viribus. Item: Diliges proximum tuum sicut teipsum. Item: Non concupisces. Comminatio ait: Maledictus qui non permanet in sermonibus legis huius, nec eos opere perficit. Item, Matth. 25. Discedite à me maledicti in ignem æternum, &c.

Hic primum monere necesse est, ingens & infinitum discrimen esse inter leges humanas, & diuinas. Sed ut non poterat populus videre fulgentem Moysi faciem, ac velatam aspiciebat, ita omnium hominum mentes atque oculi procul aspiciunt legem Dei, nec intuentur quale iudicium sit, sed vixque doctrinam de externali obedientia esse existimant, sicut de Phocylidis aut Theognidis præceptis ceperant. Sed plures causæ sunt, & maiores, traditæ & reuelatæ legem diuinam, ut infra dicitur. Non sic aspiciamus legem Dei, ut tabulæ æmularum Romanas, quæ antè multa secula, cum sua curia deperierunt. Sed lex Dei est regula æterna & immota mentis diuinae iudicium aduersus peccatum, quod impressum est humanis mentibus, & sæpe Dei voce prædicatum, de quo dicit Christus: Non